

Frumvarp til laga

um breytingu á ýmsum lögum vegna viðurkenningar íslenska táknmálsins sem fyrsta máls heyrnarlausra, heyrnarskertra og daufblindra.

Flm.: Sigurlín Margrét Sigurðardóttir, Kolbrún Halldórsdóttir, Steingrímur J. Sigfússon, Guðjón A. Kristjánsson, Magnús Þór Hafsteinsson, Sigurjón Þórðarson, Valdimar L. Friðriksson, Kristinn H. Gunnarsson, Drífa Hjartardóttir, Katrín Fjeldsted, Sigurður Kári Kristjánsson, Sigurrós Þorgrímsdóttir, Guðjón Hjörleifsson, Ásta Möller, Guðrún Ögmundsdóttir, Lúðvík Bergvinsson, Rannveig Guðmundsdóttir, Margrét Frímansdóttir, Jóhanna Sigurðardóttir, Björgvin G. Sigurðsson, Jóhann Ársælsson, Anna Kristín Gunnarsdóttir, Sæunn Stefánsdóttir, Katrín Júlíusdóttir, Dagný Jónsdóttir, Guðjón Ólafur Jónsson.

I. KAFLI

Dóms- og kirkjumálaráðuneyti.

Breyting á lögum um fangelsi og fangavist, nr. 48/1988, með síðari breytingum.

1. gr.

Við 2. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Í fangelsum þar sem vistaðir eru heyrnarlausir, heyrnarskertir eða daufblindir fangar skal séð til þess að táknmálstúlkur sá ávallt tiltækur. Þá skulu þeir njóta sömu réttinda og þjónustu og almennt gildir um þá sem tala íslenskt táknmál, m.a. með tilliti til menntunar, fræðslu- og afþreyingarefnis, vinnu o.fl.

2. gr.

Á eftir 1. málsli. 1. mgr. 6. gr. laganna kemur nýr málsliður sem orðast svo: Forstöðumaður skal sjá til þess að nægilegur fjöldi fangavarða og annars starfsliðs hafi kunnáttu í íslenska táknmálinu.

3. gr.

Við 1. mgr. 8. gr. laganna bætist nýr málsliður sem orðast svo: Sama gildir um heyrnarlauslausa, heyrnarskerta og daufblinda fanga.

4. gr.

Við 17. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Fangi á rétt á að fá táknmálstúlk sér til aðstoðar þegar hann fær heimsóknir.

5. gr.

Við 19. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Fangelsi skal útvega heyrnarlausum, heyrnarskertum og daufblindum föngum sérstakan útbúnað til að annast samskipti samkvæmt þessari grein.

Breyting á lögum um meðferð einkamála, nr. 91/1991.

6. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
 1. Þingmálið er íslenska eða íslenska táknmálið. Dómari skal kalla til táknmálstúlk þegar þess er þörf. Kostnaður af störfum hans greiðist úr ríkissjóði.
- b. 1. másl. 4. mgr. orðast svo: Ef maður, sem á að gefa skýrslu fyrir dómi, er ekki fær um að eiga orðaskipti á mæltu máli skal dómari kalla til táknmálstúlk sér til aðstoðar.
- c. 2. másl. 4. mgr. fellur brott.

Breyting á lögum um meðferð opinberra mála, nr. 19/1991.

7. gr.

Við 7. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Þingmálið er íslenska eða íslenska táknmálið. Dómari skal kalla til táknmálstúlk þegar þess er þörf og greiðist kostnaður af störfum hans úr ríkissjóði. Ef maður, sem á að gefa skýrslu fyrir dómi, er ekki fær um að eiga orðaskipti á mæltu máli skal dómari kalla til táknmálstúlk sér til aðstoðar.

Breyting á lögum um aðför, nr. 90/1989.

8. gr.

Við 22. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Ef gerðarþoli, gerðarbeiðandi, fyrirsvarmaður aðila eða málsvari talar íslenska táknmálið skal sýslumaður kveðja táknmálstúlk sér til aðstoðar.

Breyting á lögum um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar, nr. 78/1997.

9. gr.

Á eftir 1. mgr. 44. gr. laganna kemur ný málsgrein sem orðast svo:

Þjóðkirkjan skal veita sóknarmönnum sem tala íslenska táknmálið sömu þjónustu og þeim sem tala íslensku.

Breyting á stjórnarsýslulögum, nr. 37/1993.

10. gr.

Á eftir 1. mgr. 7. gr. laganna kemur ný málsgrein sem orðast svo:

Stjórnvald skal kalla til táknmálstúlk sér til aðstoðar ef sá sem til þess leitar talar íslenska táknmálið og skal táknmálstúlkur jafnframt vera til staðar eftir því sem þörf krefur uns mál er til lykta leitt.

11. gr.

Við 32. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Ef einhver nefndarmanna talar íslenska táknmálið skal stjórnvald sjá til þess að útvega nefndinni táknmálstúlk til aðstoðar.

II. KAFLI

Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti.*Breyting á lögum um heilbrigðisþjónustu, nr. 97/1990.*

12. gr.

Við 1. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

1.4. Notandi heilbrigðisþjónustu sem talar íslenska táknaði á rétt á þjónustu táknaðstálks-
talandi heilbrigðisstarfsmanns eða aðstoð táknaðstálks.

III. KAFLI

Menntamálaráðuneyti.*Breyting á útvarpslögum, nr. 53/2000.*

13. gr.

Á eftir 1. másl. 1. mgr. 7. gr. laganna kemur nýr málsliður sem orðast svo: Útvarpsstöðvar
skulu virða jafna stöðu íslenskunnar og íslenska táknaðsins og gæta þess að mismuna ekki
borgurum eftir því hvort málið þeir tala.

14. gr.

Á eftir 1. mgr. 8. gr. laganna kemur ný málsgrein sem orðast svo:

Efni sem sent er út með íslensku tali skal ávallt fylgja íslenskur texti eða túlkun á íslenskt
táknmál.

Breyting á lögum um leikskóla, nr. 78/1994.

15. gr.

Við 15. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Barn sem notar íslenska táknaði skal njóta handleiðslu leikskólakennara sem hefur full-
nægjandi kunnáttu í íslenska táknaðinu og menningarfræði heyrnarlausra.

Breyting á lögum um grunnskóla, nr. 66/1995.

16. gr.

Við 2. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Grunnskólinn skal veita nemendum sem nota íslensku og íslenska táknaði sömu þjón-
ustu og ber að tryggja að kennarar og annað starfslið hafi fullnægjandi kunnáttu í íslenska
táknálinu.

17. gr.

A-liður 2. mgr. 30. gr. laganna orðast svo: íslenska, íslenska fyrir heyrnarlausra og íslenska
táknálinu.

Breyting á lögum um framhaldsskóla, nr. 80/1996.

18. gr.

Við 2. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðast svo:

Framhaldsskólinn skal veita nemendum sem nota íslensku og íslenska táknaði sömu
þjónustu og ber að tryggja að kennarar og annað starfslið hafi fullnægjandi kunnáttu í ís-
lenska táknaðinu.

19. gr.

Á eftir 2. mgr. 21. gr. laganna kemur ný málsgrein sem orðast svo:
Í aðalnámskrá skal kveðið á um kennslu í íslensku fyrir heyrnarlausra og íslenska táknmálinu.

20. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta var lagt fram á 130. og 131. löggjafarþingi en varð ekki útrætt.

Frumvarpið er flutt samhliða frumvarpi til laga um íslenska táknmálið og réttindi heyrnarlausra, heyrnarskertra og daufblindra. Með frumvarpinu eru gerðar nauðsynlegar breytingar á ýmsum lögum til að styrkja réttarstöðu þeirra sem nota íslenska táknmálið, einkum hvað varðar rétt til að nota það í samskiptum sínum við ríki, sveitarfélög og stofnanir þeirra. Ljóst er að ef frumvarp til laga um íslenska táknmálið sem fyrsta mál heyrnarlausra, heyrnarskertra og daufblindra verður að lögum þarf að breyta fjölmörgum lögum í kjölfarið og þyrfti hvert ráðuneyti fyrir sig að taka lög á sínu málefnasviði til gagn Gerrar endurskoðunar. Í þessu frumvarpi er fyrst og fremst tæpt á helstu atriðum sem þurfa lagfæringar við.